

3. Шершньова З.Є.: Антикризова програма підприємства: методичні основи розробки та організація виконання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2010_2_1/140-144.pdf

– Назва с титул. екрану

4. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: Підручник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 824 с.

МАШИНОБУДУВАННЯ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

І.В. Троц

Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький (Україна)

В статті розглянуто основні тенденції розвитку машинобудівних підприємств Хмельниччини. Окреслено проблеми та перспективи розвитку машинобудівної галузі за сучасних умов економіки.

Постановка проблеми. Розвиток національної економіки потребує принципово нових підходів щодо регіонального розвитку, який би забезпечував відновлення потужностей наукомістких галузей, а саме машинобудування. Збільшення продукції машинобудування в структурі промислового виробництва та в структурі експорту країни забезпечить високий рівень конкурентоспроможності економіки [1, с.145].

Машинобудування є практично «серцевиною» більшості галузей промисловості, тому її розвиток є дуже важливим. Рівень розвитку машинобудування значною мірою визначає економічний розвиток країни в цілому, у зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність моніторингу діяльності машинобудівних підприємств – їх стану, особливостей господарювання, проблем та перспектив розвитку.

Аналіз досліджень та публікацій показав, що проблеми розвитку машинобудівельної галузі Хмельниччини розглядали у своїх працях такі науковці як: С.В. Кудлаєнко, З.М. Андрушкевич, О.В. Гродовський, Н.Л. Любченко та інші. Однак зростання вагомості галузі у промисловості та економіці загалом спонукає до пошуку шляхів вирішення основних проблем машинобудування на сучасному етапі розвитку.

Метою дослідження є визначення основних тенденцій, проблем та перспектив розвитку машинобудівних підприємств Хмельниччини.

Основні результати дослідження. Машинобудування є провідною галуззю економіки, яка забезпечує економічне зростання, соціальний розвиток та науково-технічний прогрес та є одним з основних видів промислової

діяльності Хмельниччини. За обсягами виробництва ця галузь посідає третє місце після харчової промисловості та виробництва і розподілення електроенергії і є вагомим чинником реального економічного зростання області. Динаміка основних показників діяльності машинобудівної галузі Хмельниччини за 2002-2010 рр. наведена в табл. 1.

Таблиця 1.

**Основні показники діяльності підприємств машинобудування
Хмельниччини за період 2002-2010 рр. [2, 3]**

Показники	Роки								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Кількість підприємств машинобудування	254	259	245	238	212	204	198	194	202
Темпи зростання виробництва, %	107,8	115,2	122,8	112,6	115,2	121,6	104,2	59,0	114,8
Частка в загальному обсязі промислового виробництва, %	11,7	12,1	10,7	10,3	11,2	11,1	11,0	9,2	9,5
Середньорічна кількість найманих працівників, осіб.	20854	17722	17481	16751	16317	15288	14669	11358	10353
Темпи зростання продуктивності праці працівників, %	126,2	136,0	125,2	118,3	121,9	128,4	107,8	82,5	108,0
Темпи зростання інвестицій в основний капітал, %	101,7	88,1	189,2	65,4	134,2	111,2	191,7	44,1	49,6
Рентабельність операційної діяльності підприємства, %	-2,6	-2,5	-0,1	-0,2	0,7	1,7	1,2	4,1	1,9

Згідно даних табл. 1 після 2008 р. спостерігається зменшення практично всіх показників, що обумовлено світовою кризою, яка позначилась на всіх галузях економіки. Після фінансово-економічної кризи у 2008-2009 рр. машинобудівна галузь в Україні та Хмельниччині зокрема, перебувала у вкрай важкому стані, що значно знизило темпи її розвитку.

На рис 1. згруповані та наведені частки збиткових машинобудівних підприємств Хмельниччини за 2008-2011 рр. Як бачимо, за цей період найбільша частка збиткових машинобудівних підприємств спостерігається у 2009 р. – 45,2% (саме після світової фінансової кризи), однак у 2011 р. становить 39,1% (на 6,1% менше порівняно з 2009 р.).

Пожвавлення діяльності та вихід машинобудування на докризовий рівень спостерігається вже після 2009 р. у 2010-2011 рр., про що свідчать: збільшення обсягів реалізованої продукції (на 11,3% у 2011р.), підвищення рентабельності операційної діяльності (до 5,5%), активізація інвестиційної та інноваційної діяльності.

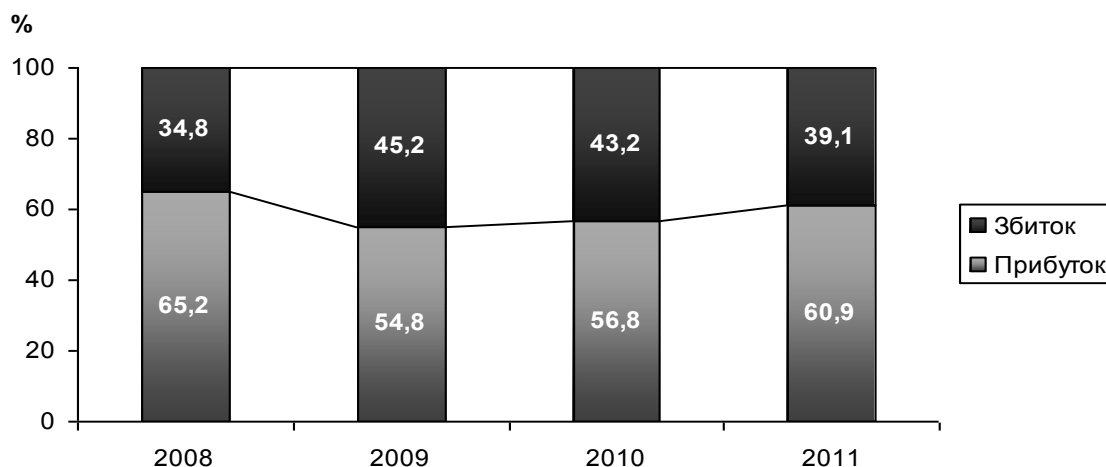

Рис. 1. Частки підприємств машинобудування Хмельниччини, які одержали прибуток або збиток від звичайної діяльності до оподаткування [2].

Однак, незважаючи на позитивні зрушення результатів діяльності машинобудівних підприємств, можна констатувати, що машинобудівна галузь України та Хмельниччини зокрема, перебуває в скрутному становищі через наявність цілої низки проблем, що гальмують її розвиток.

На сьогодні невирішеними у машинобудівній галузі залишаються наступні проблеми: низька платоспроможність споживачів продукції; відсутність налагоджених внутрішніх ринків збуту (нерозвиненість інфраструктури); повільний розвиток підгалузей машинобудування; висока зношеність основних фондів; застарілі технології виробництва та технічного складу; висока ресурс-, енерго- та матеріаломісткість продукції; недостатність обігових коштів; недосконалість механізму середньо- та довгострокового кредитування; низький кадровий потенціал; повільна адаптація підприємств машинобудування до роботи в ринкових умовах.

Таким чином, вирішення окреслених вище проблем і буде перспективами розвитку галузі, серед яких: поліпшення структури ресурсного потенціалу машинобудівних підприємств, приведення її у відповідність до вимог часу; застосування ефективних макроекономічних (державних) та мікроекономічних (внутрішньогосподарських) механізмів господарювання; покращення матеріально-технічного та інформаційного забезпечення; підвищення інноваційної активності та інвестиційної привабливості; розширення асортименту продукції машинобудування; освоєння виробництва нової конкурентоспроможної техніки; інтенсифікація процесів оновлення машинобудівної продукції й технічного переоснащення галузі; реконструкція ряду машинобудівних підприємств.

Висновки. Наявність цілого ряду проблем у машинобудуванні за сучасних умов розвитку потребує негайного вирішення, що призведе в майбутньому не лише до підвищення економічного рівня галузі, а і економіки в цілому. Подальший розвиток машинобудування потребує технічного

перезброєння, реконструкції, переспеціалізації на основі високих технологій світового рівня та інвестування. Тому, вирішення даного питання повинно стати пріоритетним напрямом економіки.

Список літератури

1. Кудлаєнко С.В. Аналіз передумов виникнення кризових явищ на підприємствах машинобудівної галузі Хмельниччини / С.В. Кудлаєнко // Збірник державного Черкаського технологічного університету. – 2009. – Ч.1, №23. – С. 145-149.

2. Сайт головного управління статистики у Хмельницькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

www.km.ukrstat.gov.ua – Назва с титул. екрану

3. Статистичний збірник «Промисловість Хмельниччини у 2005–2010 роках» / за ред. В.В. Скальського. – Хмельницький: Головне управління статистики у Хмельницькій області. – 2011. – 153 с.